

# DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP.

AZ EGYHÁZ ÉS ISKOLA KÖRÉBŐL.

<p><b>Szerkesztőség:</b> hova a lap szellemi részét illető minden küldemény intézendő N.-Péterfia utca 348 szám.</p>	<p><b>Megjelen hetenkint egyszer szombaton egy iven.</b> <b>Előfizetési ár egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr</b> <b>Hirdetések díja:</b> 100 szóig 1 frt, 200 szóig 2 frt, a másodszori hirdetésnél 100 szóig 80 kr, harmadiknál 70 kr. Bélyegdíj minden hirdetésnél külön 30 kr.</p>	<p><b>Kiadó hivatal:</b> hova a lap anyagi dolgaira vonatkozó minden közlemény és küldemény intézendő, Fűvészkert-utca 1080. sz.</p>
--	---	--

## Ujabb mozgalom a jogi szakoktatás reformja és a jogakadémiák érdekében.

Köztudomásu dolog, hogy a jogtanítás rendezése hazánkban még mindig a megoldandó kérdések közé tartozik. A mit e téren csaknem 20 év alatt felmutathatunk, abban aligha nem több a pusztá kísérletezés, mint a valódi siker. De épen azért, ha nem haladtunk is a kibontakozás óhajtott célja felé, legalább tapasztaltunk. Igaz, hogy e tapasztalatot nagy részben hazánkban egy tisztességes multtal dicsekvő s ma már ismét nélkülözhetlennek bizonyult tanügyi intézménye — a jobb sorsra érdemes jogakadémiák rovására szereztük meg, miután azokat életfeltételeiktől megfosztva, aránytalan küzdelemre kárhoztattuk az egyetemekkel; igaz, hogy e sorvasztó küzdelemben némelyek azok közül már elhullottak, mások végnapjaikat élék és mindnyájan meggyengültek s elkedvetlenedtek: de, ismételjük, legalább bölcsőbbek lehetünk ma a tapasztalat által s erősebbek arra, hogy a 12 év előtt inaugurált jogtanítási rendszer czélszerűtlenségét s akkor úgy az irányadó körökben, mint a közvélemény előtt domináló jogakadémiaellenes irányzat divatszzerű ürességét kétségbevonhatlan tényekkel mutathassuk ki.

Ma már mindenki meggyőződhetett arról, hogy nem volt helyes közoktatási politika az, a mely az ügyvédekre nézve megállapított tudorozási kényszer s ezzel kapcsolatos intézkedések által épen akkor fosztotta meg a jogakadémiákat tanügyi önállóságuktól, a mikor az 1874. évi miniszteri szabályzat alapján, mint újjászervezett jog- és államtudományi karok, jelentékeny erősödést nyertek s a megbízhatóság feltételeivel a korábbi állapothoz képest bő mértékben elláttatván, épen nagyobb önállóságra és szerencsésebb fejlődésre lehettek volna hivatva.

Mindenki tudja már azt is, hogy ha tán a jogi képzés színvonala valamennyire emelkedett is, de a kitűzött másik főczél, t. i. az, hogy az ifjuságnak a jogi, különösen pedig az ügyvédi pályára való önzölése meggátoltassék, az 1874. év óta követett uton elérhető nem volt. Sem a

jogtanulók, sem az ügyvédek száma nem csökkent, de igenis, emelkedett a nagy igényű doktorok száma kiáltó ellentétül szegényesebb közviszonyainknak, s ezzel szükségkép alászállott a tudori fokozat tudományos jelentősége; bekövetkezett a budapesti egyetem beteges túlműtsége s ezzel kapcsolatban a jogakadémiák ijesztő elnéptelenedése. Az egyetemek számát szaporítani maig sem voltunk képesek s az egyetemek hiányát pótló jogakadémiák elbuktatására mégis csaknem minden lehető elkövettünk.

E visszás helyzet nagyobb veszélyek nélkül már sokkal fenn nem tartható. Legkevésbé a felekezeti jogakadémiákra nézve, a melyek a közönség áldozatkészségéből merítik kizárólag erőforrásaikat. Mert épen e források apadhatnak ki legkönnyebben, mihelyt t. i. szélesebb körben foglal tért azon meggyőződés, hogy a meghozott áldozatok a nyomasztó rendszer hatása alatt többé-kevésbé czéltalanok és hiábavalók. Már pedig nagy szerencsétlenségnek tekintenők azt, ha a kulturális haladás munkaterről, pusztá előítéletből vagy idétlen ideák kedvéért leszorítanánk oly társadalmi köröket, a melyek a nemzeti művelődés munkálását s a hazafias áldozatkészséget mindig egyik fő életelvöknek tekintették s maig nagybecsű hagyományként ápolják. Ily eshetőség előidézése, a mellett, hogy kizárna minden jótékony versenyt a tanügy terén, oly feladatokkal terhelné meg az államot, a melyeknek megoldására egymagában mihamar képtelennek bizonyulna.

De nem lévén czélunk ezuttal a kérdés tüzetes fejtegetésébe bocsátkozni, szoritkozunk pusztán némely, miniket közelebről érdeklő jelenségek kiemelésére, a melyektől a dolgok kedvezőbb fordulatának bekövetkezését már a közel jövőben reméljük. A szakkörökben több oldalról nyilvánult követelések és panaszok folytán az ügyvédi rendtartás és kvalifikáció s ezzel kapcsolatban a jogi képzés némely kardinális kérdései rövid idő alatt ismét a törvényhozás napi rendjére kerülnek s remélhető, hogy ez alkalommal tisztultabb nézetek fognak érvényre emel-

kedni. Szeretjük hinni, hogy nem képtelen eszmények hajhászása, hanem viszonyainknak megfelelőbb és a lehetőséggel is számolni képes praktikusabb irányzat fog tul-sulyra emelkedni a kívánt reformok létesítésénél.

Természetesnek találjuk, ha ily körülmények közt a közelről érdekelt jogakadémiák sem akarnak tétlen szemlélői lenni a bekövetkezendő fejleményeknek; hanem saját körükben szerzett bő tapasztalataikat s ezekre alapított véleményüket a szerencsésebb megoldás érdekében szintén latba vetni igyekeznek. Ezt tenni kötelességük is ugy maguk, mint az általuk is képviselt általános tanügy irányában.

Épen azért örömmel kell üdvözölnünk amaz újabb mozgalmat a jelzett irányban, a mely legközelebb a jogakadémiák köréből indult ki, annyival is inkább, mert nem régiben a kecskeméti jogakadémia ily célú kezdeményezésének, sajnálatunkra, siker nélkül kellett maradnia. A mostani fellépés jelentőségét, nézetünk szerint, emeli azon körülmény is, hogy az első sorban épen a miniszterium közvetlen vezetése alatt álló két jogakadémia, t. i. a pozsonyi és nagyváradai részéről következett be; mert nagyon jellemző a helyzet megítélésére nézve, hogy azon intézetek sem tartózkodnak a létező rendszer ellen való feljajdulástól, a melyek, bővebb vagyoni alapjok és kegyeltebb állásuknál fogva, a felekezeti akadémiáknál sok tekintetben kedvezőbb viszonyok közt vannak.

Az említett két jogakadémián szervezett államvizsgálati bizottságok a mult tanév végén megtartott értekezleteiken felirat intézését határozták el a közoktatási miniszterhez, a melyben kérelmezik, hogy az ügyvédi rendtartásnak amugy is tervben lévő módosítása alkalmával ejtessék el a jogtudorság, mint az ügyvédi minőségképeni előfeltétele s ennek helyébe egy oly szigorú és kellően ellenőrzött elméleti vizsga léptetessék, a mely tudományos mérték tekintetében a jelenlegi jogtudori vizsgálatokkal egyenértékű lehetne és a mely a jogakadémiákon is letehető volna. (Amint a nagyváradiai felirata czélozza.) Vagy pedig, a mint a pozsonyiak óhajtják, a fennálló jogtudományi és államtudományi államvizsgálatok s esetleg több évre terjedő gyakorlat állapíttassék meg az ügyvédi vizsgálat előfeltétele gyanánt és a tudori fok az ügyvédi minőségnek csak fakultatív föltételeként tartassék fenn, a mint ezt minden más jogi és közigazgatási közpályára nézve a tisztviselők minőségéről szóló törvény már most is rendeli.

Az indítvány mindkét helyen az illető tanárkarokon kívül álló, tehát csak közvetve érdekelt gyakorlati jogászoktól származott, névszerint Nagy-Váradon Ritoók Zsigmond, kir. tanácsos, ügyvédi kamarai elnök, Pozsonyban Burián Pál, kir. törvényszéki bíró, kultagoktól,

a kiknek tekintélyes állása s kiváló szakértelme nem csekély nyomatékot kölcsönöz az indítványnak.

Tér hiánya miatt, sajnálatunkra, nem terjeszkedhetünk ki ez alkalommal az indítványozók, különösen pedig Ritoók Zs. felette érdekes és meggyőző indokolására s még kevésbé az indítványokat követett tanácskozások menetére. Utólagosan azonban legalább Ritoók Zs. eszmemenetét, a mint az a velünk közlött jegyzőkönyvből kivethető, annyival is inkább szükségesnek látjuk megismertetni, mert ez indítványozóban tisztantuli ref. egyházkerületünknek is egyik nagyérdemű tanácsbíráját van szerencsénk tisztelhetni s ennél fogva az ő felfogása a jelzett kérdésben minket fokozott mértékben érdekelhet.

Ezuttal még csak annak közlésére szorítkozunk, hogy a kérdéses értekezletek jegyzőkönyvei tudomás végett debreczeni jogakadémiánk igazgatóságának is megküldetvén, erre vonatkozólag a főiskola akadémiai tanácsának f. évi október 22-én tartott ülésében a következő jegyzőkönyvi határozat hozatott: „Akadémiai tanárkarunk örömmel vesz tudomást a két rokon tanintézet köréből kiinduló azon törekvéstről, a mely a fennálló jog- és államtudományi tanulmányi rendszernek ugy általában a jogi szakoktatásra, mint különösen a jogakadémiák fejlődésére nézve közönségesen hátrányosoknak és czélszerűtleneknek ismert némely intézkedéseit megváltoztatni, illetőleg megszüntetni czélozza; s épen azért e törekvést a lehetőség és czélszerűség tanácsai szerint támogatni is hajlandónak nyilatkozik. A támogatás módozatainak és az időnek megállapítását azonban későbbi intézkedés tárgyául jelöli ki.“

A leghelyesebb ut, a melyet ref. jogakadémiáink s illetőleg azok fenntartó testületei követhetnek ez ügyben, már adva is van. A sárospataki ref. főiskola lelkes tanárkara és igazgató tanácsa a felettes tiszáninneri egyházkerület útján a legközelebb Pápán megtartott egyetemes konventhez egy felterjesztést intézett a jogakadémiák ügyének felkarolása iránt, a mire vonatkozólag a konvent. mielőtt a teendők nézve érdemileg határozná, felhivta a jogakadémiák által szintén érdekelt tisztantuli és dunamelléki egyházkerületeket, hogy a kebelökben levő jogakadémiák meghallgatásával tegyenek jelentést s adjanak ez ügyben véleményt. Ennek folytán minden jogakadémiánknak alkalma leend véleményét meggyőződése szerint nyilvánítani.

Kétségtelen előttünk, hogy ref. jogakadémiáinkra nézve a leghatályosabb fellépés és a legsikeresebb megoldás egyedül ref. egyházunk egyetemétől várható.

Csekély véleményünk szerint a következő szempontokat e kérdés megítélésénél alig lehetne figyelmen kívül hagyni, t. i.

1) hogy ref. egyházunk a jogi szakoktatás teréről vissza nem vonulhat. Tiltja ezt saját hatalmi érdeke, mert

egyházunk országos jelentősége azon mértékben szállana alá, a mily mértékben az általa eddig szolgált tanügyi céloknak hátat fordítva, tanító-egyház lenni mindinkább megszűnnék. A közoktatás hazánkban tulnyomólag felekezeti s beláthatatlan hosszú időig az is fog maradni. A tudomány hatalom. S habár a tudomány nem ismer felekezetet, mert az igazság csak egyféle lehet; mindamellett az uralkodó szellemirány mindenkor ráüti bélyegét a tudományra s azt mintegy sajátjává téve, érdekeinek szolgáltságában hasznosítja. Nem szabad megengednünk azt, hogy a protestantismus életelvét képező vizsgáladási szabadság ellenkező irányzatok kizárólagos uralomra jutása által bármely téren is kockára tétessék. Azt sem szabad, továbbá, felednünk, hogy egyházi szervezetünkben a világi elem kiváló szerepre és befolyásra van hivatva; s ennél fogva nagyfontosságú egyházi érdek, hogy azon elemet a lehető legszorosabban csatoljuk az egyház testéhez s önmagunk lássuk el azt a jogvédelem ama szellemi fegyvereivel, a melyeket egyházunk érdekében okosan felhasználni mindenkor hivatva leend. — De

2) számot kell vetnünk anyagi erőnk korlátozott voltaival is. E körülménynek pedig szükségkép arra kell indítania egyházunkat, hogy nem annyira külső terjeszkedésre, hanem belső megerősítésre törekedjék. Ha több ponton a kívánt czélnak megfelelő erőt és hatást kifejteni képesek nem vagyunk: akkor kísérsük meg azt, az erők összevonásával, kevesebb ponton. Ha ref. egyházunk több jogakadémiát, kellő karban, erejét meghaladó áldozatok nélkül, fentartani nem képes: tartson fenn kevesebbet, ott, a hol a meglévő szellemi és anyagi feltételek, a mult hagyományai és a czélszerűség tekintetbe vételével, leginkább tanácsosnak és lehetőnek mutatkozik. Különben is mindenik jogakadémiánk kisebb-nagyobb erősítést igényelne. Ujabb jogi és bölcsészeti tanszékek felállítását hosszú időre elodázni nem lehet. Négy jogakadémiánál ez keresztül nem vihető; míg egy-két nagyobb szabású főiskolánkban (a természettudományoktól eltekintve) a tanárképzés céljaira is alkalmas, erős bölcsészeti szak szervezése által ugy a theologiai, mint a jog- és államtudományi szakok, egyházunk kiszámíthatlan hasznára és dicsőségére, rövid idő alatt az egyetem színvonaláig emelkedhetnének. Szeretjük hinni, hogy az egyetemes egyház erejét igénylő ilyen szervezkedés útjába partikularis elfogultság és előítélet nem gördítenének többé elháríthatlan akadályokat, ma, a midőn az egységre való törekvés korszakát éljük, sőt ennek áldásos eredményeit sok tekintetben alkalmunk van már élvezni is. — Végül

3) oda kell törekednünk, hogy a jogakadémiákra s általában a jogtanításra nézve is hátrányosnak bizonyult országos tanügyi politika kedvezőbb irányba tereltesse. Ez az, a minek munkálása épen folyamatban van; és e te-

kintetben a konvent fellépésétől, ha az kellő időben történhetnék, igen sokat remélünk. Meg kell győznünk valahára tanügyi kormányunkat arról, hogy az egyetem-alapítás érdeke teljességgel nem követeli azt, hogy a jogakadémiák eltörlésével tabula rasa-t létesítsünk; hanem, ellenkezőleg, épen a létező jogakadémiai intézményben kell keresnünk azon egyedüli alapot, a melyen, fokozatos fejlesztés útján és az érdekelt körök annyira szükséges támogatásának megnyerésével, hazánkban az egyetemek kellő számmal és legkönnyebben felépíthetők lesznek.

**Dr. Baczoni Lajos.**

### Tájékozás a magyar-biblia átdolgozása tárgyában.\*)

Mióta a dunamelléki evang. reform. egyházkerület püspökének, Halason folyó év július hó 20-ikán 1165/1886. szám alatt kelt s a biblia revisióját illető levele megjelent: azóta ugy az egyházi, mint a világi sajtóban, valamint egyesek magán leveleiben is némi aggodalmak fejeztettek ki az iránt, hogy vajjon a kijelölt alapokon az átdolgozás sikerülni fog-e? A sok munkatárs közreműködése nem lesz-e majd az egyöntetűség rovására? A hü fordításnak nem esik-e majd áldozatul a most közhasználatban levő bibliának sok, már szinte közmondássá vált tétele? Nem lesznek-e a közreműködők közül némelyek tulmerész ujitók s viszont mások meg a szükségelt javításokban is tulóvatosak, a minek következtében nagy s talán kiegyenlíthetetlen eltérések állanak majd elő a különböző részekben és hogy a modern nyelvhasználat, a Károli Gáspár nyelvének „a mai kor kívánalmaihoz“ való alkalmazása nem veszi-e el a bibliában már annyira megszokott ódonszerűséget, kenetességet s régi magyar zamatosságot?

A kifejezett aggodalmak röviden ezekben foglalhatók össze. Bár ezek legfontosabbjait a dunamelléki püspök fentebb említett levele határozottan praeoccupálta: mégis jónak látjuk, részint minden felmerülhető aggodalmak elosztására, részint pedig ugy a leendő munkatársak, mint egyházi közönségünk bővebb tájékoztatására a következőket elmondani.

Miután a magyar átdolgozás egyáltalában nem akar más lenni, mint a mi az angol „Revised Version“, vagyis csak átdolgozás és nem új fordítás: azért legjobbnak tartjuk, ha a mi átdolgozásunk alapjául is azon elvek vétetnek, a melyek szigorú megtartásával jött létre a „Revised Version.“ Ezeket kell hát viszonyainkhoz alkalmazottan mindenekelőtt megismertetnünk.

A „Revised“-ben az Uj-testamentomhoz irt előszó, mielőtt a mostani átdolgozás alapjául szolgált elveket elmondaná, röviden adja az angol biblia-fordítások történetét. Ebben is sok a tanulságos!

Az angoloknál eddig közhasználatban volt s még most is abban lévő biblia, az u. n. King's Bible (Király biblia) I. Jakab alatt 1611-ben adatott ki, a miért James's Bible-nak és a királyi oklevélről, melylyel kiadatott, Authorised Bible-

\*) Prot. Egyh. és Isk. Lap 46-ik számából.

nak is nevezetik; de ez is már revisiója volt csak az 1568—1572-ben Erzsébet alatt megjelent u. n. Bishops' Bible-nak, a „püspökök bibliájának.“

A midőn az 1611-ben megjelent „James“-biblia átdolgozása még csak tervezetett, az átdolgozóknak, kik az oxfordi és cambridgei egyetem tanáraiból kerültek ki, a következő utasítások adtak:

1-szor. Legelső sorban is törekedjenek a görög helyes szöveg megállapítására. (Az átdolgozók aztán ebben főleg a Béza és Stephanus új-testamentomaira s a complutensis polyglottra támaszkodtak).

2-szor. Az átdolgozás characterét illetőleg pedig alapul a Bishops' Bible-t vegyék és azon csak annyi változtatást tegyenek, a mennyit az eredeti szöveghez való hűség okvetlenül megkövetel, többet semmiesetre nem. De a változtatások eszközésénél is, midőn a Bishops' Bible-nál az eredeti szöveggel jobban megegyeznek, a Tyndale, Mathew, Coverdale, Whitchurch-féle régi fordítások vagy a genevai kiadás, akkor ezeket használják; hadd foglalja magában a biblia a régi angol nyelv szókincsét; újabb keletű szóval csak ott éljenek, a hol valamely fogalomnak megfelelő jó régi szót nem találnak.

3-szor. A különbözően fordítható szavak használatára vonatkozólag tartsák szemük előtt azt, hogy valamely szónak különböző lehető jelentései közül mindig azt használják, a melyet használtak a régi atyák közül legtöbben, a mely legjobban megegyez az illető bibliai hely természetével és a hitvallással (confessio). (Ily szavaknál csakugyan nagy súlyt is fektettek a hagyományos magyarázatra s a Vulgata tekintélyére; másfelől azonban ama törekvéstől vezettetve, hogy minél több régi, jó szót őrizhessenek meg, egy és ugyanazon szót a különböző helyeken mégis különbözőleg fordítottak.)

4-szer. A próféták és szent írók neveit, valamint általában a bibliában előforduló egyéb neveket úgy írják, a mint azokat a közönség ismeri és használja.

Ez utasítások alapján készült el az 1611-iki „Authorised.“

„A „Revised“-nek pedig“ — mondja az előszó — „feladata volt e munkánál még jobbat adni; növelni az eredetihez való hűséget, a nélkül, hogy a régi fordítás szépségét, fenségességét és báját megrontaná.“

E feladat megoldhatására a modus procedendi a következő volt:

Mindenekelőtt két bizottság alakított, az egyik az Ó-, a másik az Új-testamentom átnézésére; amaz 30, ez 24 tagból. Ez aztán felszólította közreműködésre az amerikai hittudósokat is s ott is két testület alakult. A bizottság első ülését Canterburyben tartotta 1870 májusában s itt a következőket határozta:

1. Kivánatos, hogy a szentiratoknak egy újabb átnézett, hiteles kiadása eszközöltessék.

2. Hogy e revisio marginalis jegyzeteket is tartalmazzon, melyek ama javításokat tüntessék fel, a mik szükségesek voltak a hiteles kiadásnak szövegébe való felvételre.

3. Hogy e két fentebbi határozat által a bibliának nem új fordítását s nem a biblia nyelvének megváltoztatását célozzák, hanem csak átdolgozását oly helyekre vonatkozólag, a hol ez a legilletékesebb tudósok véleménye szerint

okvetlenül szükséges a világosság, a könnyebb érthetőség és a hűség szempontjából.

4. Hogy ily szükséges változtatásoknál is a létező bibliai kiadás vagy kiadások nyelvezete szigoruan követessék.

5. Kivánatos, hogy a gyűlés saját tagjai közül nevezzen ki egy testületet, mely a mű revisiójára vállalkoznék s a melynek aztán szabadságában fog állani a közreműködésre meghívni bármelyik kitünő bibliai tudóst felekezeti és nemzeti különbség nélkül.

Az ezen gyűlés kebeléből kiküldött bizottság aztán az 1870. május 25-én tartott ülésében az új átdolgozásra nézve a következő alapelvekben állapodott meg:

1-szor. Az új kiadás szövegében a lehetőleg kevés változtatás tétessék: csak ott eszközöltessék az, hol a régi szöveg meghagyása a hűség rovására esnék.

2-szor. A mennyire csak lehetséges, az ily változtatások is a korábbi hiteles angol kiadások nyelvezetéhez alkalmaztassanak.

3-szor. Mindenik testület kétszer menjen át a neki átnézésre kiadott részekben; először csak ideiglenesen, másodsor véglegesen a szavazás alább közlendő elvei szerint.

4-szer. Az elfogadott szöveg az legyen, a mely mellett a bizonyítékok száma határozottan túlnyomó és a midőn az így elfogadott szöveg különböznék a régi hiteles kiadás szövegétől, a változtatás jeleztessék a margón.

5-szor. A második és végleges revisió után a szövegen többé semminemű változtatás nem tehető. Itt az elfogadandó szöveg a jelenlevő tagok kétharmadának többségével állapíttatik meg; míg az első átnézésnél elég csak az egyszerű többség is.

6-szor. A szándékolt változtatás minden oly eseténel, mely vitára adand alkalmat, a szavazás a legközelebbi gyűlésre halasztandó el, de csak akkor, ha ezt a jelenlevők egyharmada kíváná.

7-szer. Átnézendők pontosan a fejezetek és lapok címei,\* az italicok\*\* és a pontozás.

8-szor. A mikor csak szükségét érzi, mindenik testület kikérheti bárminő vallásu vagy nemzetbeli theologus, tudós vagy irodalmi férfiú véleményét. (L. fentebb 5. p.)

Az előszó bevallja, hogy e szabályok közül csak egyet nem tudtak megtartani, t. i. a 7-dik pontnak a fejezetek és lapok címekre vonatkozó kivánalmát. Ezeket elhagyták egészen. (A Revisedben fent csakis a fejezet és a végső vers száma van kitéve).

A most jelzett alapelvek szem előtt tartása mellett a „Revised Version“ 10 $\frac{1}{2}$  év alatt készült el. Az első revisió 6 évet, a második 2 $\frac{1}{2}$  évet vett igénybe.

Az átdolgozók az előszóban munkájokról így számolnak be:

1. A munka szükséges alapja a héber s illetőleg a görög szöveg átnézése volt, bár nem tartozott hatáskörünkbe

\*) Az angol régi bibliában ugyanis minden lap tetején oda volt nyomtatva az azon lapon lévő első vers kezdete és az utolsó vers vége.

\*\*\*) Italicok (italic)-nak neveztetnek azok, a mi bibliánkban is folyó írással szedett szavak, melyek az eredeti héber vagy görög szövegben nincsenek meg, de a melyeket a mi más természetű mondatszerkezetünk az érthetőség szempontjából megkövetel. Pl. Ex: XX. 4, 10. a tizparancsolatban.

egy teljes szöveg megállapítása. A görög szöveg alapjául a Tischendorf-féle „Editio critica minor VIII.“, míg a héber szövegnél a masoreticus kiadás szolgált. Különben minden eltérő olvasási mód vita tárgyává tétetett s szavazás alá bocsáttatott. Az így eldöntött praecedensek azután természetesen a további munkát már megkönnyítették. A héberben általánosságban azt mondhatni, hogy a K<sup>ri</sup> és K<sup>tib</sup> szövegek közül rendesen a K<sup>tib</sup> fogadtatott el fordítási alapul.

2. Az átdolgozásnál ugyan szigoruan szem előtt tartották a gyűlési végzések 1. pontját; de a kivitelnél mégis kénytelenek voltak épen a hűség kedvéért, oly változásokat tenni, melyek első tekintetre egyáltalában nem látszanak e kikötéssel megegyezőnek. A változtatások általánosságban öt osztályba sorozhatók. Az első osztályba tartoznak azok a változtatások, melyeket a megváltoztatott görög vagy héber szöveg kívánt meg. A másodikba azok a változtatások, melyek ott tétettek, a hol az 1611-iki kiadás helytelenül fordított, vagy, a hol a lehető két szöveg közül ez a kevésbé valószínűt használta. A harmadikba: a homályos helyek megváltoztatása, a mikor azok egyáltalában világossá voltak tehetők. Itt a lehető világosságra törekedtek, hogy a magyarázat ne járjon nehézséggel. A nehezebb, homályosabb kifejezés a margón jegyeztetett meg. A negyedik osztályba azok a változtatások sorozhatók, a melyeket szükségessé tettek a „King's Bible“ oly helyei, a hol két vagy több parallel, vagy nagyon hasonló locus, mely az eredeti szövegben mindenütt szóról-szóra egyezőleg van, itt eltérőleg volt fordítva. Végül az ötödikbe azok, melyeket az egyöntetűség kedvéért a következetesség tett szükségessé a már tett változtatások consequentiájaképen.

A hol az eredeti szöveg különböző jelentésű szavaihoz kétely fért: a lehető jelentés megállapítására a contextust vették figyelembe. A hol a régi bibliafordítás hiven adta vissza az eredeti mondat értelmét, ott a régin nem változtattak, még az esetben sem, ha nem volt is az szószerinti fordítás. A régi bibliai fordításnak a nyelv geniusával megegyező jó szavait felhasználták s a régi szót csak akkor ejtették el, ha az már a nyelvből régen kiveszett. Új szót azonban kivételesen csak akkor használtak, ha a régiek közül az eredeti szöveg értelmét egy sem adta vissza hiven. De ezt sem tették a nélkül, hogy előbb meg nem bizonyosodtak volna a felől, hogy ez új szót az irodalom csak ugyan így és így értelemben használja. A kevésbé ismert neveknek megtartották azok görög vagy héber formáját. Az italikokat, illetőleg mindazon szavakat, melyek ha nincsenek is kitéve az eredeti szövegben, de a mondat értelmében benne vannak, rendes betűkkel nyomatták; azokat pedig, melyek az eredeti mondat értelmében nincsenek benne, de az angol nyelv azok kitévelét megkívánja, cursiv betűkkel jelölték. A fejezetek és versek berendezésére vonatkozólag eltértek a régi felosztástól; t. i. a felosztást nem a fejezet vagy vers adja, hanem egy-egy elbeszélés, vagy az író gondolatköre: a mint más-más történet, vagy más-más gondolat sorozat következik. A régi fejezet és vers széljegyzeten van csak. Az ó-testamentomban a költői iratok parallelismus a külön sorokba való nyomtatással van alakilag is feltüntetve; az új-testamentomban ugyanígy vannak nyomtatva a prófétai és költői művekből vett idézetek. A ponto-

zásban azokra a szünetekre voltak tekintettel, melyeket az értelmes, hangsúlyos felolvasás kíván meg.

A revisionál gyűléseiken azt az eljárást követték, hogy a titkár felolvasta az eredeti héber vagy görög szöveget, azután pedig az „Authorised“-et (1611-iki). Ekkor meg-tétettek az esetleges változtatási indítványok, melyek mindig irásban közöltettek a bizottság távollevő tagjaival. Ha az indítványnak akadt csak egy pártolója is, akkor az vita tárgyává tétetett; ha azonban nem akadt szószólója, akkor egyszerűen a napi rendről levétetett. Itt egyszerű többség elégséges volt valamely változtatás elfogadtatására. A második revisionál már csak a tett változtatásokat olvasták fel. Ha megjegyzés nem tétetett, a változtatások megmaradtak; ellenkező esetben azonban szavazás alá bocsáttattak s elfogadtattak vagy elvették az itt már szükséges kétharmad többség szerint. A végső átnézésnél a bizottság egy általános szemlét tartott még egyszer műve felett, végleg határozott a talán még vitás pontok felett, egyeztetette az eltéréseket, simította a nyelv darabosságát s megszüntette a szükségtelen változtatásokat. Itt is kétharmad szavazattöbbség döntött.

Ime így készült a „Revised Version“, melyhez hasonlótl kellene Isten segedelmével nekünk is csinálnunk, ugyanazon elvek szem előtt tartásával.

Budapest, 1886. november 6-án.

A központi bizottság nevében:

**Szász Károly.**

(Vége köv.)

### Ötvenéves lelkészi jubileum Debreczenben.

Lapunk mult számában, Könyves Tóth Mihály debreczeni lelkész ötvenéves jubileumáról emlékeztetvén, ígéretet tettünk, hogy közöljük főt. Révész B. püspök urnak az ünnepelethez intézett beszédét s az erre adott választ. Igéretünket beváltjuk. A püspök ur beszéde így hangzott:

„Nagytiszteletű ur!

Közkedveltségű lelkésze debreczeni ev. ref. egyházunknak, szeretve tisztelt Nesztora — itteni lelkészi karunknak, érdemekben gazdag polgára, büszkesége városunknak! Ritka s osztályrésztül csak igen keveseknek jutott örömnapot engedett ma megérni a végtelen isteni kegyelem Nagytiszteletűségednek, midőn lelkészi hivataloskodásának 50-ik évét tölthette be!

Hányan nem érhetik meg csak a születésök 50-ik évfordulati napját is? hányan hullanak el a kitűzött pályacél elérése előtt, mielőtt bemehetnének az ígéret földére, vagy a kik révpártra jutottak, azok közül is mily sokan szedhetik csak rövid ideig annak virágait? S ma Nagytiszteletűséged meghaladta már az egyik élethatárt, a 70-ik évet, sőt közel jutott a későbbihez, a 80-ikhoz is; de a mi még több, a mi még ritkább esemény, 50 évet, félszázadot számlálhattott lelkészi hivataloskodásában, az istennek és az örök ige hirdetésének szent szolgálatában!

Istenem! csoda, hogy ha a lélek kész is, de a gyarló test el nem fogyatkozik ily hosszú időre terjedő nehéz munkásságban! csoda, hogy a lánglélek lobbanásai délfényben ragyognak még akkor is, mikor a testi élet napja már al-

konyatra hanyatlott! csoda, hogy az elme teremhet gondolatokat, bír meríteni az örök élet vizének kiapadhatatlan forrásából még akkor is, midőn az életerő mindinkább fogy! Csoda, hogy a szív, melynek az emberek örömeiben, bánátságában kell osztozni, ki nem merül, midőn sok ember csupán maga vagy kis családja örömét, bűjét sem képes elbirni! de még nagyobb csoda, a mi Nagytiszteletűségben oly igen feltűnő és Istennek oly nagy áldása rá nézve, hogy benne a lelki és testi erő, élénkség az élet alkonyához közel is szinte ifjui rugékonysággal bír!

Tudom, tudjuk mi, kik üdvözlésére eljöttünk, hogy mélyen érzi Nagytiszteletűséged a nagy napnak jelentőségét s szent áhitattal és hálával eltelve borul le az élet Ura, a kegyelem Istene előtt, ki e nagy napot megérni engedé, oly sokak felett ennyire felmagasztalta s jobb karjának erejével eddig támogatta! sőt midőn dicső nemzetünk szabadságharczában polgári, hazafiúi kötelességét is teljesítvén, ezért az emberek gonosz indulattal halált készítettek ellene, Isten elrontotta az Akhítófelek tanácsát, megnyitotta börtöne ajtaját, visszaadta szabadságát, majd megadta egyházunknak is, hogy megszakadt lelkészi szolgálatát ismét folytassa közöttünk.

De nekünk is, helyi egyházunknak s a kormányzótestületnek, az egyháztanácsnak, lelkészkarunknak, sőt e nemes város közönségének is éreznünk kell e nagy napnak jelentőségét és hálával áldoznunk Istenünknek, hogy adta nekünk s ily hosszú időn, egy félszázadon át örömeinkre, diszkeskedésünkre megtartotta Nagytiszteletűségedet. S éppen ennek bizonyosságául s kifejezéseül rendelte el, közös szívünk sugallata folytán, az egyháztanács, hogy midőn többet, nagyobbbat elfogadni nem akart, legalább egy küldöttség jöjjön el személyeinkben Nagytiszteletűségedhez, kifejezést adni az egyháztanács, sőt egész gyülekezetünk kegyeletes érzésének, tiszteletének, örömeinek s jókívánatának s egy diszalbumot nyújtani át, mely az egyháztanács e nagy napra vonatkozó határozatát s tisztelőinek névalírástát és egy nevére teendő alapítvány célba vételét tartalmazza. Lehetne e diszalbum drágább, nagyobbyszerű, gyémántkövekkel kirakott, de ez szegénységünkhöz nem illenék s talán némelyek azt mondhatnák, mirevaló volna ez a haszontalan tékozlás, mert drága áron eladhattuk volna azt s adhattuk volna a szegényeknek és éppen azt célozza a nevére teendő alapítvány; e mellett a gyémántkövek nem ragyoghatnának szebb, igazabb fényvel, mint a minő szép igazi kegyeletes érzés sugárzik azon betűkből, melyek annak lapjaira a szívek teljességéből írva vannak.

Fogadja tehát kegyesen Nagytiszteletűséged tőlünk e szerény, de benső értékű adományt, azon örömünk kifejezésével, hogy félszázadon át bírhattuk Nagytiszteletűségedet, mint ritka ékesszólású, ihletettséggű lekipásztortát gyülekezetünknek s azon jó kívánatunkkal, hogy a ki ennyit adott, adjon még többet is kifogyhatatlan tárházából az áldás és kegyelem Istene s tartsa meg még számos éven át lelki-testi erőben, egészségben, hogy örvendezhessenek benne minden élők, mint örömeinknek, dicsekedésünknél erős kösziklájában.

A beszéd végén főt. püspök ur átnyújtotta a ref. egyház művészi kivitelű diszalbumát, mely egészen megtelt a tisztelők aláírásával. Az album Dávidházy Kálmán terve

után Dávidházy Imre könyvkötészetében készült s a könyvkötészet műremeke. Az album zsemlyeszínű zergebörbe van kötve. Táblázatát bronzdiszitmények ékitik, mely áll egy koszorúval körülfont oszlopzatból. Ez kissé magasabban áll. Beljebb emaillezott bronzdiszitmények bordeau bársony alapon. A könyv közepét szintén zsemlyeszínű alapon egy olaj- és palmaággal övezett biblia foglalja el. Nyitott lapján Jerém. I. 5—10, a másikon pedig Eféz. II. 20—21 felirat van.

A palma- és olajágakat összekötő ezüst szalagon fekete emaillezott betűkkel „1886. november 12“ felirat áll. A koszorú felett pedig egy arany hatszögű csillag ragyog.

Könyves Tóth Mihály ur átvevén az albumot, az üdvözlésre a következő beszéddel válaszolt:

„Főtiszteletű és méltóságos püspök ur! Tisztelt lelkészársaim! Nagytekinetű és tekintetes presbyteriumi tagok! Kétségtelenül nagy és szép áldása az Istennek, midőn valamely ember, mint szinte én is, egy századnak háromnegyed részét tuléli és 77 évet betöltve számlál. Az Istennek e nagy áldása még fokozódik, ha az is megtörténik, a mi velem történt, hogy egy életpályán 50 évet eltölthet. Ötven év, a mint a római költő mondja, „igen nagy szakasza az emberi életidőnek.“ Itt, a hol állunk, a hol egybegyűlve vagyunk, ezen században mily kitűnő, mily történeti nevezetességű férfiak laktak. A század elején itt lakott Diószegi Sámuel, később a szónokok szónoka: Szoboszlai Papp István az s egyházunk jogainak védelmében hős lelkű Balogh Péter, mindegyiknek élete egy századot érdemelt volna és egyik se ért el annyi időt, a mennyit én elértem; egyik se szolgálhatott addig, a mennyi ideig én szolgáltam. Jól mondja az irás, hogy az Isten nem érdemből, hanem ingyen való kegyelemből adja az ő jótéteményeit. Ez órában én is, mint az Istennek megáldottja, felveszem a hála édes poharát s az Urnak dicsőségét magasztalom, ki oly kegyelmesen részeltetett engem az ő jóságából. De Isten után legtöbbször tartozom a debreczeni ref. egyháznak és koronkenti előljáróinak. Még csak 26 éves voltam és mielőtt elértem volna a 27-ik évet, az egyház bizalma megválasztott külvárosi lelkésznek s épen ma van 50 éve annak, hogy mint lelkész beigtattak. Most ismét ezen egyház előljáróival van szerencsém találkozni és Méltóságoddal, továbbá Szücs István főgondnok urral, ki tanulóársam volt. Az akkori presbyterium tagjai közül már senki sem él. Sok jótéteményt vettem én a debreczeni egyháztól, pedig az 50-ből 20 évet nem is itt töltöttem el. E 20 év történetéről nem szólok, csak annyit említek fel, hogy a debreczeni egyház engem ezen idő alatt se hagyott el, — s midőn az idő mértéke betelt és 20 év elmúlt s engem ide visszahívtak, szívesen jöttem. Pedig boldogabb nem voltam sehol, mint Karczagon, de Debreczen volt az én jóltevőm, itt volt családom, visszatértem e városba, mely annyi jótéteményével elhalmozott. Az elért ötvenéves szolgálat ünnepélyessége nagy öröm az én szívemnek, de nem tagadom, hogy ezen öröm mellett nehéz érzelmek is emelkednek fel, mint fény mellett az árnyék. Egy nagy erkölcsi számadás napjának tekintem e napot, vajjon mikép feleltem meg a rám ruházott hivatalos kötelességnek? Ámbár lelkiismeretem megnyugtató, hogy tölem telhetőleg szolgáltam, mégis bevallom, hogy sokban lehetett volna jobban cselekedni. Én a hiányt többé ki nem pótolha-

tom, mert ha nem is gyenge, de már elhanyaglott öreg ember vagyok. Midőn az ember a 80 évet eléri, csak kevésnek adatott az az áldás, mint a porosz királynak, vagy Kossuthnak, hogy testi és lelki erejét megtartsa. Én már érzem testi és lelki eröm hanyatlását. A szolgálat, mely eddig örömet okozott, már néha nehezemre esik, de a mennyire tölem telik, igyekszem kötelességemnek eleget tenni. A mi ezen ünnepélyt illeti, csodálatos, hogy éppen a napokban ülte — nagy fényvel — az esztergomi hercegprimás is az ő felszázados jubileumát. A mi szerény viszonyaink közt zajos tüntetés nélkül lőn kinyilatkoztatva ezen egyháznak szives üdvözlete. És a szegény ref. lelkész többet nem kívánhat, ez neki öröm, ez neki fényes jutalom. Az ajak nem tolmácsolhatja mindazt, a mit a szív érez s a szív nem viselhet el több örömet, mint a mennyit elbírn. Nekem oly örömet okozott a debreczeni egyház, a minőt a hercegprimásnak se az övé, a midőn azt lehetővé tette, hogy üdvözlő lelkész társaim között saját fiamat szemlélhetem. Áldja meg Isten a debreczeni egyházat, fogadja a legmélyebb köszönetemet Főtisztelendőséged és Méltóságod a szives üdvözlőt, fogadják köszönetemet a presbyterium tagjai s áraszsa reánk kegyelmét az Isten! — Még egyszer köszönetet mondok a szives üdvözlőt — ajánlom magamat!

A mult számunkban jelzett küldöttségeken kívül megjelent még az ünnepelnél a debreczeni izraelita hitközség küldöttsége is, élén Dr. Scheer Benő ügyvéd elnökével. — Kisujzállásról benn volt Keszi Hajdu Lajos tanár, hogy régi barátját üdvözölhesse. A főiskolai tanárkar üdvözlő iratot küldött a jubilánsnak s a hittanszaki önképző társulat is kifejezte egy szépen szerkesztett iratban igaz tiszteletét. A sok távirat közül, mely az ünnepelhez érkezett, a már említett, t. i. a báró Vay Miklósén kívül főlemlítjük még Szász Károly és Szász Domokos püspökökét, Römer Flóris kanonokét, Máriássy altábornagyét.

A jubileum utáni vasárnapon kiment K. T. M. az ispo-tálytemplomba, hol 50 évvel azelőtt ő köszöntött be s végig hallgatta a fia által mondott imádságot és predikációt, mely utóbbi Ésaiás 46. 4. alapján az öregkor emlékeiről, reményeiről, aggodalmairól és kötelességeiről szólt. Mint a hitszónok kijelenté, nem vonatkozik az ő beszéde különö-  
sebben senkire, mert öregre, ifjura egyformán tartozik az, de mindenki tudta, hogy végre is a szép alkalom adta a fiu szájába beszéde alap gondolatát. Hallottuk, mikor a jubiláns kijelentette, hogy ha ő róla csak egy szó lesz is a beszéd-  
ben, fölkél és kijő a templomból. Nem is volt róla abban egy szó sem, de végre is mindnyájunk előtt folyton az ő alakja lebegett s a kegyeletszülte szép beszédben az ő emlékei, reményei, aggodalmi és kötelességei foglalkoztatták elménk gondolatait.

Egyszerűségében fölemelő, puritánságában nemes ün-  
nepély volt ez, melyet azonban, ha az illető előre nem tiltá-  
kozik ellene, szélesebb körűvé is lehetett volna tenni.

### Különfélék.

A magyar biblia átdolgozása tárgyában egy hosszabb  
czikk s egy rövidebb tudósítás jelent meg a „Prot. Egyh. és  
Is. Lap“ közelebbi számában. Föltett szándékunk levén,

hogy e fontos ügy minden phasisáról értesítjük olvasóinkat,  
átvettük s fentebb közöljük ama hosszabb czikket. A rövi-  
debb tudósítás így hangzik: „A magyar biblia átdolgozása  
tárgyában f. hó 5-én d. u. és folytatólag 6-án d. e. Szász  
Károly püspök ur elnöklete alatt nagyfontosságú értekezlet  
tartatott Budapesten. A conferentián jelen voltak Hunfalvy  
Pál kiváló nyelvtudósunk, Szilády Áron a dunamelléki egy-  
házkerület főjegyzője, Dr. Ballagi Mór, Bachat Dániel ág.  
hitv. ev. esperes, Fröhlich Róbert ág. ev. gymn. tanár, Ke-  
resztes József a n.-enyedi s Petri Elek és Kenessey Béla a  
budapesti theol. akadémia tanárai. Miután püspök ur öröm-  
mel kijelentette, hogy Hunfalvy Pál, Szilády Áron és dr.  
Ballagi Mór urak a legnagyobb készséggel elfogadták a  
központi bizottsági tagságot, melyre őket felkérte s bemu-  
tatta az átdolgozásra ajánkozottak névsorát: előterjesz-  
tette az értekezlet tárgyait. Ezek között legjelentékenyebb  
volt amaz elveknek közelebbi megjelölése, a melyek szerint  
az átdolgozásnak létesülnie kell. A megállapodás amaz el-  
vekben történt meg, melyeket lapunk más helyén vesz az  
olvasó. Majd a beküldött ajánkozások alapján az egyes  
munkatársaknak osztattak ki az ó-testamentom egyes  
könyvei, szem előtt tartásával amaz elvnek, hogy az egy-  
nemű és természetű munkák lehetőleg egy kézben egyesit-  
tessenek. Az átdolgozásban való részvételre ajánkozottak:  
Keresztes József, Radácsi György, Petri Elek, Németh Ist-  
ván, Kenessey Béla, Poszvek Sándor, Pukánszky Béla, Di-  
csőffi József theol. tanárok, Venetiáner Sándor, Erdős Jó-  
zsef ref. lelkészek, Fröhlich Róbert főgymn. tanár, Limberger  
István és Baltazár Antal ág. ev. lelkészek és kit legelőször  
kellett volna említenünk, Szilády Áron ker. főjegyző. — Az  
átdolgozás elveinek s a munka felosztásának megállapítá-  
sával tehát a valóság stádiumába lépett a nagy munka, a  
melyhez ugy az egész vezetõ püspök urnak, mint a köz-  
ponti bizottságnak és az átdolgozóknak Isten áldását ki-  
vánjuk és kérjük.“

**Debreczeni főiskola.** A szokásos őszi segélygyűjtés a  
főiskolai tápintézet és a szegénytanulók részére f. hó 10. és  
11. napjain ejtetett meg. Eredménye a következő: a tápin-  
tézet részére gyűlt pénzben 579 frt 15 kr, a szegénytanulók  
részére 192 frt 50 kr, összesen 771 frt 61 kr. A termény-  
adomány értéke 150 frtra tehető; ezzel az összes eredmény  
921 frt 61 kr. Szép összeg, melyet Debreczen város áldozat-  
kész lakossága évenként a legnemesebb célra szokott ado-  
mányozni!! Az egyes adományok a krajczárokon kezdve  
5, 10, sőt 20 frtig terjednek s az előző évekhez hasonlítva,  
a gyűjtés eredménye az év mostohasága ellenére a legjob-  
bak közé sorakozik. Köszönet érte, forró köszönet e he-  
lyen is Debreczen város nemes lakosságának. Nem lesz ér-  
dektelen lapunk olvasói előtt a főiskolai háznagy által  
hozzánk beküldött következő kimutatás: Az 1885/6. tanév-  
ben főiskolánk gymnasiumában 99 más vallásu tanulótól  
befolyt 1130 frt tandij az első félévben. Ezzel szemben a  
folyó tanév első félében, midőn a más vallásuak tandija fél-  
évenként 20—20 frtra emeltetett, 78 növendék iratkozott  
be, kiktől (nehány szegénynek a tandij fele elengedtetvén)  
befolyt összesen 1500 frt. A más vallásuak tandijának eme-

lése tehát az első felévben 370 frttal emelte az e című bevételt, a mi az egész tanévben 740 frtra megy fel.

**Református egyházközség.** A Verseczen megjelenő „Délvidéki Nemzetör“ nov. 14-iki, hozzánk beküldött 33. számában olvassuk a következő érdekes közleményt: „A Verseczi Református egyház megalapítása s általában a városunkban és vidékünkön elszórtan élő, egymásról mit sem tudó s többnyire semminémű vallási gondozásban nem részesülő ref. hívek egy központban való gyűjtésének kérdése foglalkoztatta mult vasárnap a református valláson lévők azon képviselőit, kik tek. és tiszteletes Fa István pancsovai ref. lelkész elnöklete alatt megtartott gyűlésen jelen voltak. Tiszt. Fa István pancsovai ref. lelkész hivatkozva a békésbánáti egyházmegye azon határozatára, hogy hazánk ezen déli vidékein szétszórtan lakó helvét hitvallású hitsorsosok lehetőleg egybegyűjtsenek, hogy itt egymást támogatva és a krisztusban szeretetben egymáshoz csatolva, a különböző felekezetű egyházak közt el ne pusztuljanak, el ne enyészessenek: — felszólítja az egybegyűlteket vallási ügyeiknek rendezését illető véleményeiknek előadására. Az egybegyűlteket régóta érezvén az egyesülésnek szükségét, többi hitsorsosaik nevében is, kik az idő rövidsége miatt ez alkalommal egybegyülekezni nem tudtak, kifejezik óhajukat, hogy egyházi gyülekezetté alakulni — akarnak és mindekelőtt a Mindenhatónak segedelmét és ezen szent művök-höz a Szentlélek gyámolítását a lelkész urnak buzgó előkönyörgése mellett kikérvén: — a következőkben állapodtak meg: Az egyháztagok elhatározták, hogy fiókegyházzá alakulnak és e czélból az egyházi felsőbbiséget megkérlik, hogy ezen határozatukat helybenhagyni és megerősíteni kegyeskedjék. Egyelőre a pancsovai reform. egyházhoz csatoltatván, a pancsovai ref. lelkész urnak szives egyházi szolgálatát kívánják igénybe venni; de tekintve azon körülményt, hogy Versecz Pancsovától meglehetősen távolságra fekszik s rendes összeköttetése e várossal nincsen s tekintve azt is, hogy a vidéken szétszórtva élő hitsorsosok, hasonlóképen fiókegyházzá alakulni akarnának s mindnyájuk gondozása a pancsovai lelkészi hivatalnak felette terhére lehetne, egyetemes egyházi érdekek szempontjából is tisztelettel felkérlik az egyházi felsőbbiséget, hogy kerületi, gyenevezett missió-lelkészi hivatal felállítására iránt mielőbb gondoskodni kegyeskedjék. Tiszt. elnök jelenti, hogy a statisztikai kimutatások szerint 80—90 ref. hitsorsos, sőt esetleg több is van Verseczen, ennél fogva szükségesnek tartaná azoknak összeírását. A tagok összeírására Buday József polg. isk. igazgató kéretik fel, ki e megbizást készséggel el is vállalja. Elnök ur előadja, hogy addig is, míg az egyház ügyei véglegesen rendeztetnének, szükségesnek látná, hogy az anyaegyházzal való érintkezés eszközölhetésére gondnok választassék, a midőn is ideiglenes egyházi gondnokul késmárki Kunsch Gábor kir. eljárásbíró választatik meg. — Mindezen határozatoknak az egyházi felsőbbiség elé leendő felterjesztésével elnöklő lelkész ur bizatik meg. Igaz belső örömmel nézünk az új egyházközség alapítása elé. Bár teljesedésbe menne óhajtasunk különösen missiói lelkészi állomás felállítása tárgyában. A mi hitünk szerint, a mi a hivatalos statisztika is támogat, Verseczen több mint 90 református lélek lakik. Fehértemplomon is vannak 51-en,

Versecz vidékén is van egy-egy pár száz lélek. A nyilvánosság előtt kérjük egyházi főhatóságunkat: Fordítsák felénk tekintetüket és hallgassák meg kérésünket.“

Felelős szerkesztő: **Tóth Sámuel.** Szerkesztőtársak:  
**Csiky Lajos, Géresi Kálmán.**

## HIRDETÉS.

### Pályázat

a békés-bánáti ev. ref. egyházmegyébe kebeleztetett kovácsházai ev. ref. egyház lelkészi állomására.

Évi fizetés:

- 1-ör. Késpénz 99 forint o. é.
- 2-ör. 28 hektoliter buza az egyház magtárából.
- 3-ör. Örletésért 5 frt 64 kr.
- 4-er. 28 hektoliter árpa az egyház magtárából.
- 5-ör. Egy öl kemény tűzifa.
- 6-ör. Két öl tőzeg és 20 font gyertya váltása: 18 frt 60 kr.
- 7-er. 4 öl tüzi szalma, vagy vételára.
- 8-ör. 13 hold föld használata s ennek szántási díjában: 19 frt 50 kr.
- 9-er. Az egyházkerület által megállapított stóla.
- 10-er. Lakhely.

Ezekon kívül megjegyztetik, hogy 10 katasztrális hold föld használata az elhalt lelkésznek engedélyezve volt a kincstár által.

Lelkek száma: 700.

Az egyház III-ik osztályu.

Az elválasztandó lelkész a békés-bánáti ev. ref. egyházmegye özvegy-árva pénztár intézetének kötelezett tagja; hivatalát az 1887-ik év okt. elsején foglalandja el.

Pályázati kérvények az 1886. év december 20-ig Szabó János békés-bánáti egyházmegyei espereshez Körös-Tarcsára (Békésm.) küldendők.

Debreczen, 1886. nov. 19.

**Révész Bálint,**  
püspök.